

Razne vesti.

V Ljubljani, meseca marca 1931.

XLI. redna glavna skupščina društva »Pravnika« se je vršila dne 28. januarja 1931 v ljubljanski pravosodni palači. Zborovanje je otvoril podpredsednik dv. sv. Bežek, opravičil bolnega predsednika g. dr. Majarona, nato pa po pozdravu navzočnih dal besedo društvenemu tajniku dr. Sajovicu. Ta je podal nato nastopno tajniško poročilo:

Koncem leta 1930. je štel našo društvo 684 članov in sicer 4 častne ter 680 rednih članov. Pomnožilo se je to število napram lanskemu letu za skromnih 10, kar znači, da nismo napredovali v takšnem razmerju kakor leta 1929., ko smo napredovali za 20 članov. Podrobneje povedano, pristopilo je društvu v lanskem letu sicer 35 novih članov, kar je vsekakor lepo število, nasprotno pa smo že tekom leta morali ugotoviti, da 17 bivših društvenikov ne moremo več prištevati našim članom ter smo jih črtali, ker vzlic ponovnim opominom za več let niso poravnali članarine. Vzrokov za na ta način izraženi izstop nam odpadli niso navedli. Ker pa ta pojav, kakor vse kaže, tudi v prihodnjem letu še ne bo izginil, bo vsekakor treba, da z intenzivnim društvenim delovanjem dokažemo, da naše delovanje ne daje povoda, da društveniki odpadajo. Umrlo je v preteklem letu 8 članov. Med temi se spominjamo z globoko pieteto dveh, ki sta nam ostala zvesta v dobrih in slabih časih od ustanovitve društva do svoje smrti, to sta bila odvetnik dr. Anton Brumen in notar Avgust Drukar. Zlasti zasluži naš spomin dr. Brumen, ki je bil v mlajših letih delaven sotrudnik našega glasila, prispeval pa je še za slavnostno številko I. 1929. markantno črtico, kako se je v osemdesetih letih boril slovenski jezik za svoje pravice na sodiščih. Ostali umrli člani so bili: odvetniki dr. Josip Jerič, dr. Artur Geiger, Anton Bulovec, veliki župan v pokoju dr. Franc Vodopivec, član glavne kontrole Hilarij Vodopivec, višji sodni svetnik v pokoju Janko Guzelj.

Poleg manjših društvenih dogodkov, ki so registrirani v Slovenskem Pravniku, je omeniti društveni izlet, ki je bil dne 1. junija 1930 in sicer iz Tržiča skozi Sv. Lucijo, Zlatno v Begunje. Udeležba na izletu je bila jako dobra, vseh izletnikov je bilo okoli 50. Dalje je poročati, da so se nam naša prizadevanja, da bi oživili podružnico v Celju k samostojnemu delovanju, žal, izjalovila. Na III. kongresu češkoslovaških pravnikov v Bratislavi je društvo zastopal podpredsednik advokatske komore v Ljubljani g. dr. J. Žirovnik.

Znanstveno društveno delovanje se je gibalo v dveh smereh, v prirejanju predavanj in izdajanju društvenega glasila. Vseh predavanj v preteklem letu je bilo deset. Od teh se jih je bavilo 6 specialno z novim kazenskim pravom v naši državi in sicer so predavali: 1. apelacijski sodnik dr. E. Pajnič: »Sreska kot kazenska sodišča po novem zakoniku o kazenskem postopanju« (19. februarja 1930); 2. univ. prof. A. Maklecov: »Kazniva dejanja zoper javno moralo po novem kazenskem zakoniku« (27. februarja 1930); 3. prvi državni tožilec dr. I. Jančič: »Mladinsko sodstvo po novih kazenskih zakonih« (12. marca 1930); 4. državni tožilec dr. A. Juhart: »Odmera kazni pri steku kazenskih zakonov in kaznivih dejanj po novih kazenskih zakonih« (26. marca 1930); 5. in 6. apelacijski sodnik v pokoju dr. E. Pajnič: »Preizkus sodnih

odločb v pripravljalnem kazenskem postopanju» (10. in 18. decembra 1930). Poleg tega smo imeli še dvoje predavanj iz kazenskega prava, namreč dne 26. marca 1930 primarija dr. A. Göstla: »Pataloški lažnik in slepar« in dne 21. januarja 1931 univ. profesorja A. Maklecova: »Psihoanaliza in kazensko pravo«. Iz narodno-gospodarske stroke sta predavala docent in ravnatelj g. dr. L. Böhm o: »Mednarodnem položaju Donave« (2. aprila 1930) in univ. profesor g. dr. A. Bilimovič o: »Karlu Bücherju in njegovem znanstvenem delu« (3. decembra 1930).

Našega glasila »Slovenskega Pravnika« je izšel lani XLIV. letnik. Poleg 17 daljših razprav, ki se razen pravne zgodovine in pravne filozofije bavijo z vsemi drugimi pravnimi problemi, je bila priobčena v »Slovenskem Pravniku« cela vrsta poročil in ocen o novih juridičnih izdanih, domačih in tujih. Poleg tega je izhajala še naprej zbirka odločb iz civilnega in kazenskega prava. Iz tega izhaja, da je ostal »Slovenski Pravek« tudi lansko leto na isti višini, kakor jo je imel prej in da je zaslužen njegov sloves, ki naše glasilo spremlja tudi v tujini. Zamenjuje se »Slovenski Pravek« z 10 drugimi pravniškimi časopisi.

Našim članom, ki so predavali na naših sestankih, in sotrudnikom »Slovenskega Pravnika« se za njih nesebično pomoč najlepše zahvaljujemo.

Smer našega dela bo morala ostati tudi v bodoče neizpremenjena. Opazovati v prvi vrsti izpremembe v naši zakonodaji in jo razlagati, poleg tega pa se baviti tudi z vsemi drugimi problemi pravne vede, te dve smeri bo gojiti tako na naših predavanjih kakor v društvenem glasilu. —

Blagajniško poročilo je podal blagajnik dr. Rutar:

Dohodki v letu 1930. so bili:

Saldo koncem l. 1929.	Din 12.242.28
članarina	„ 36.872.12
prodaja knjig	„ 1.741.36
podpora ministrstva pravde	„ 8.000.—
podpora advokatske komore	„ 5.000.—
obresti	„ 87.18
predplačila	„ 1.115.—
razno	„ 4.251.66

Skupaj Din 69.309.60

Izdatki so znašali:

Tiskarna	Din 34.984.—
honorarji	„ 9.954.—
ekspedicija	„ 1.146.30
predavanja	„ 3.350.—
upravni stroški	„ 1.918.92
razni izdatki	„ 1.208.—
saldo koncem l. 1930.	„ 16.748.38

Skupaj Din 69.309.60

Vrednost čiste imovine je znašala koncem l. 1930. 19.289.72 Din.

Proračun za leto 1931. izkazuje izdatkov 50.000 Din, dohodkov 50.000 Din (članarina 42.000 Din, podpora ministrstva pravde 8.000 Din).

Blagajnik upravlja poleg »Pravnikove« blagajne tudi »Kongresni fond«, ki je znašal l. 1930. 74.231.61 Din.

Končno omenja blagajnik še težkoče pri izterjevanju članarine. Le približno polovica plača članarino prostovoljno, pred koncem leta se opominja okoli 400 zamudnikov. Vzlic vsem opominom je bilo koncem leta še dolga na članarini v znesku 16.320 Din. Za 3 leta dolguje še članarino 17 članov.

Po tem poročilu je izrekel predsednik posebno zahvalo advokatski komori za naklonjeno podporo, nato sta bili odobreni obe poročili brez debate.

V imenu preglednikov je poročal dr. Žirovnik, da so knjige in računi v redu. Predlagal je absolutorij in zahvalo blagajniku, kar je bilo sprejeto soglasno.

Tajnik dr. Sajovic je nato utemeljeval predlog, da se zviša število odbornikov za dva. Predlagal je v to svrhu nastopno izpremembo pravil:

§ 9, točka a) naj se glasi: »a) voli načelnika in 12 odbornikov, kojih mora vsaj 8 stanovati v Ljubljani, in dva preglednika za eno leto«;

§ 11 naj se glasi: »Odborniki volijo iz svoje srede načelnikovega namestnika, tajnika, blagajnika, knjižničarja ali gospodarja in tri odbornike v nadzorstvo društvenega glasila.«

§ 12 naj se glasi: »Odborove seje so tajne. Odbor je sklepčen, ako je z načelnikom vsaj pet odbornikov navzočih, in sklepa z nadpolovično večino. Pri enako razdeljenih glasovih odločuje predsednik.«

Predlagana izprememba pravil je bila sprejeta soglasno.

Poslednja točka dnevnega reda so bile volitve. Z vzklikom so bili izvoljeni: za načelnika dr. D. Majaron, v odbor pa Bežek, dr. Dolenc, dr. Grasselli, dr. Hrašovec, Hudovernik, dr. Jančič, Kuder, dr. Lučovnik, dr. Rutar, dr. Sajovic, dr. Souvan in dr. Urbanc. Za preglednika sta bila vnovič izvoljena dr. Tekavčič in dr. Žirovnik.

Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, se je predsednik zahvalil navzočim in skupščino zaključil.

Kronika društva »Pravnika«. Za poslovno leto 1931, izvoljeni odbor se je konstituiral takole: načelnik dr. Danilo Majaron, predsednik advokatske komore v Ljubljani, namestnik dv. sv. Božidar Bežek, tajnik apelacijski sodnik dr. Rudolf Sajovic, blagajnik direktor pošt. hran. v pokoju dr. Ignac Rutar, njegov namestnik odvetnik dr. Anton Urbanc, knjižničar namestnik državnega tožilca dr. Hinko Lučovnik. — V društvu je dvakrat predaval namestnik viš drž. tožilca dr. Avgust Munda: »Nekaj pripomb k sodni praksi glede na novo kazensko zakonodajo«. (Dne 26. februarja in 5. marca.) Predavanje univ. prof. Maklecova: »Psihoanaliza in kazensko pravo« je bilo priobčeno v 3. številki »Ljubljanskega Zvona« 1931. — Društvu so pristopili kot novi člani: Tone Brumen, odvetniški kandidat v Ptuj, Obren Čorčič, advokat v Kosovski Mitrovici, dr. Tone Ogrizek, odvetnik v Celju, in Evgenij Spektorski, univ. profesor v Ljubljani. Izstopili so 4 člani.

Osebnosti. Na Aleksandrovi univerzi v Ljubljani so postavljeni: za rednega profesorja Maklecov Aleksander, za docenta dr. Jurkovič Joso in dr. Tomšič Ivan, za privatnega docenta dr. Furlan Boris. — Pri sodiščih so postavljeni: za apelacijske sodnike pri višjem

deželnem sodišču v Ljubljani dr. Gaber Milko, Strasser Vinko, dr. Sajovic Rudolf, dr. Mastnak Lavo; za predsednika okrožnega sodišča v Novem mestu dr. Kavčič Jožef, za predsednika deželnega sodišča v Ljubljani Keršič Peter; za starejšini sreskih sodišč šavelj Anton (Ribnica) in Pakiž Silverij (Kozje); za sodnike okrožnih sodišč Ažman Cvetko in dr. Grmovšek Srečko (oba Maribor), Müller Janko (Ljubljana); za namestnike državnih tožilcev dr. Lučovnik Hinko (Ljubljana), Lesjak Jurij (Celje), Meršol Ferdinand (Novo mesto); za sodnike sreskih sodišč sodniški pripravniki Šmalc Leopold (Konjice), Goslar Branko (Ptuj), dr. Dev Miroslav (Dolnja Lendava), Trampuž Alojzij (Kozje), Kokalj Josip (šmarje pri Jelšah), Kejžar Mirko (Marenberg), Verstovšek Zdenko (Šoštanj), dr. Grobelnik Aleksander (Metlika), Torelli Albin (Črnomelj), Pleiweiss Karel (Trebnje). Premeščeni so sodniki dr. Češarek Fran v Kočevje, Zorko Josip v Kamnik, Pfeifer Josip v Kranj, Slabe Franc v Radovljico. — Pri banski upravi Dravske banovine so postavljeni: za banskega svetnika dr. Bogataj Lovro, za sekretarja Legat Ivan, za pristava Lenarčič Alojzij; za sekretarja Savske banovine je postavljen Verbič Franc, za sreske načelnike Popović Pero (Mostar), Pokljukar Ciril (Novi), za pristave Dev Bogomir (Tomislav grad), dr. Masović Zorislav (Kočevje). — Za policijskega svetnika je postavljen Pestevšek Karel (Ljubljana), za policijskega inspektorja Dučan Josip (Ljubljana), Batagelj Anton (ministrstvo za notranje posle), za višjega policijskega komisarja Grbič Vladimir (Jesenice), za policijskega komisarja Kos Stanko (Maribor). — Pri finančni direkciji v Ljubljani so postavljeni: za finančnega svetnika Mozetič Josip, za višjega finančnega sekretarja dr. Orel Filip, za finančnega sekretarja dr. Dobida Karel. Postavljena sta za finančna svetnika Sedlar Gustav (Sarajevo) in dr. Stegenšek Franc (ministrstvo financ). — Odvetniško pisarno so otvorili: Kvas Miroslav v Višnji gori, dr. Tusulin Rasto v Črnomlju, dr. Furlan Boris v Ljubljani, dr. Vadnal Ludvik, dr. Sedmak Josip in Koder Franc v Murski Soboti, dr. Majaron Ferdinand v Ljubljani. Preselil se je odvetnik dr. Leskovec Janko v Rogatec. Izvrševanju odvetništva sta se odpovedala dr. Novačan Anton in dr. Marušič Drago. — V pokoj sta stopila sodnik apelacijskega sodišča dr. Pajnič Edvard in starejšina sreskega sodišča dr. Doljan Jakob. — Umrli so: odvetniki dr. Požru Josip, dr. Goljevšček Josip, dr. Vrečko Josip, notar dr. Horvat Fran, sodnik okrožnega sodišča Posega Fran, finančni svetnik v pok. dr. Mühleisen Erik in administrativni svetnik Ekel Karel.

Poslovanje borznega razsodišča ljubljanske borze za blago in vrednote v letu 1930.

V poslovnem letu kaže število vloženih tožb porast za 224 tožb (okoli 13 %) proti prejšnjemu letu, tako da je bilo rešiti vključno z onimi, ki so ostale iz prejšnjega leta, v celoti 1798 tožb (1758 + 40). Od novo prirastlih tožb se tiče 20 tehničnih borznih poslov, 1738 pa poslov, sklenjenih izven borze.

Rešenih je bilo 8 tožb z zavrnitvijo zaradi nepristojnosti, s poravnavo 18, z zamudno sodbo 1439, s sodbo po izvršeni razpravi 62, na drug način 41, dočim postopanje v 182 primerih počiva (večinoma pred razpravo plačane terjatve), nerešenih pa je ostalo 48 tožb.

Postopanje je trajalo pri pravnih stvareh, rešenih s sodbo, od dne vložene tožbe do izrečene sodbe manj kakor 1 mesec v 1404 primerih, nad 1 mesec v 115 primerih. Med primeri, ki so trajali do 1 meseca, je bilo rešenih 257 primerov v 8 dneh, 948 v 14 dneh, v 199 primerih v času nad 14 dni do 1 meseca. Kolikor se je postopanje zavleklo nad 1 mesec, je vzrok v tem, ker je bilo vročanje tožb težavno (zaradi odklonitve sprejema tožbe po pošti), ali pa, ker je bilo treba razpravo preložiti v izvedbo dokazov ali iz drugih tehtnih razlogov.

Pri poslih, sklenjenih izven borze, ni bil član borze tožitelj v 702, toženec pa ne v 1733 primerih, med temi je bilo 2449 tuzemcev in 89 inozemcev.

Advokati so intervenirali za tožitelja v 994, za toženca v 70 primerih.

Tožbam proti strankam, ki niso borzni člani, je bilo ugodeno v 1492 primerih, v 8 pa je bil zahtevek zavrnjen.

Izkaz razodeva viden napredek, kar dokazuje, da je zaupanje v razsodišče nezmanjšano. Smotreno in hitro delovanje privablja v vedno večjem številu trgovce, celo inozemske, zlasti z Dunaja in iz Češkoslovaške.

B. B.

K določbam § 121. zakona o advokatih.

Paragraf 121 a. z. določa predvsem v prvem odstavku, da smejo one osebe, ki so po narodnosti Slovani in so že bili advokati v kaki drugi državi, kjerkoli v inozemstvu, biti vpisane v imenik vsake advokatske komore naše države, ako pridobé jugoslovansko državljanstvo in ako po enoletni praksi pri tukajšnjem advokatu položé advokatski izpit. Taki prosilci morajo s potrdilom ministra pravde dokazati, da od strani ministrstva ni nobenega pomisleka proti vpisu. Poudariti je, da zaprosena komora ni dolžna prosilca vpisati (»smejo biti vpisani«), marveč da rešuje prošnjo po svobodni oceni.

Drugi odstavek pa ustanavlja poseben privilegij za »advokate srbsko-hrvatsko-slovenske narodnosti z ozemlja bivše Avstro-Ogrske«. Taki prosilci se, če postanejo državljani naše kraljevine, morajo vpisati, in to brez prakse in izpita, ki jih zahteva prvi odstavek, na pr. od Rusov ali Poljakov, ki so bili advokati v Rusiji ali tudi v Nemčiji. Ta ugodnost sledi iz načela narodnosti, priznanega v mirovnih pogodbah in kolikor toliko spoštovanega tudi v Rapalski pogodbi s kraljevino Italijo: Osebe, na katere se nanaša drugi odstavek § 121, so imele pravico optirati za našo kraljevino, po preteku opcijskega roka pa jim zakon o državljanstvu od 21. septembra 1921 priznava važne olajšave za pridobitev državljanstva. Razumljivo je tedaj, da je zakon o advokatih hotel takim osebam za primer, da postanejo naši državljani, omogočiti izvrševanje svoje profesije brez novih kvalitativnih pogojev, ker bi si sicer marsikdo dobro premislil, preden bi zaprosil za državljanstvo, ako bi se mu v novi domovini onemogočil ali vsaj otežkočil obstanek. Tako ustanavlja tudi zakon o državljanstvu v § 54 splošen princip, po katerem se ima prirojenim državljanom, ki se sprejmejo v državno službo ali ki se posvetijo kakemu javnemu poklicu, všeti vsa dotedanja doba državne ali javne službe ali doba prakse, ako so predtem služili na ozemlju držav, na katere se nanašajo mirovne pogodbe, sklenjene z Avstrijo, Ogrsko in Bolgarijo, in sicer neglede na to — pravi dr. Pirkmajer v svojem kome-

tarju — ali se je taka služba odnosno praksa vršila pred zedinjenjem ali pozneje.

Ugodnost drugega (in tretjega) odstavka § 121 je časovno omejena na dobo petih let od dneva, ko je zakon stopil v veljavo, tedaj do 19. marca 1934. Po preteku tega roka bo veljal tudi za advokate srbsko-hrvatsko-slovenske narodnosti (ker so Slovani in advokati iz druge države) prvi odstavek tega paragrafa, to je smeli bodo biti vpisani, ako bodo po enoletni praksi položili advokatski izpit in priložili zahtevano potrdilo ministra pravde. Ta časovna omejitev je razumljiva z ozirom na rastočo diferenciacijo zakonodajstev.

Tretji odstavek ustanavlja posebno ugodnost, tudi omejeno na dobo petih let, za advokatske pripravnike srbsko-hrvatsko-slovenske narodnosti z ozemlja bivše Avstro-Ogrske za primer, da postanejo državljani naše kraljevine. Takim pripravnikom se všteje čas dotedanje (očividno: dokler pridobijo državljanstvo) pripravniške prakse po § 5 zakona.

Z določbami § 121 Zakona o Advokatih so se pred kratkim imele priliko baviti Advokatski Komori v Skoplju in Beogradu ter Kasacija v Beogradu. Prosilec, Slovenec po narodnosti, ki je bil dne 16. februarja 1921 vpisan v imenik advokatske zbornice v Trstu, je pridobil v letu 1930 državljanstvo kraljevine Jugoslavije in se je preselil v Jugoslavijo, je zaprosil, sklicujoč se na drugi odstavek cit. § 121, za vpis pri advokatski komori v Skoplju. Komora je prošnjo zavrnila z naslednjo motivacijo: Drugi odstavek § 121 se nanaša na one advokate srbsko-hrvatsko-slovenske narodnosti, ki so postali naši državljani istočasno z ozemljem svojega bivanja, t. j. z zedinjenjem, kar ni prosilčev primer. Sicer pa se ta odstavek ne bi mogel v nobenem slučaju uporabiti že iz tega razloga, ker prosilec ni dokazal, da je bil advokat na ozemlju bivše Avstro-Ogrske in advokat za časa avstro-ogrske vladavine. Zaradi tega bi se imel nanj uporabiti edinole prvi odstavek § 121, t. j. smel bi biti vpisan le pod pogojem, da po enoletni praksi pri advokatu položi izpit.

Zoper to rešitev se je pritožil prosilec na Kasacijo v Beogradu, katera je pa z neobrazloženim sklepom pritožbo zavrnila in rešitev komore potrdila. Nato je prosilec zaprosil za vpis pri komori v Beogradu, a tudi tukaj ni imel sreče: Komora mu je prošnjo odbila, sklicujoč se na pravkar navedeno rešitev kasacije. »Smisel drugega odstavka § 121« — pravi komora v obrazloženju — »je ta, da se morajo vpisati v imenik advokatov samo oni advokati srbsko-hrvatsko-slovenske narodnosti, kateri so advokaturu izvrševali na ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije do njenega zloma, ne pa oni, ki so pridobili advokaturu šele po zlomu avstro-ogrske monarhije.«

Poglavitni razlog, iz katerega je Skopska Komora prosila odbila, je tako očividno napačen, da ni vredno baviti se ž njim. Kaka potreba je bila, dajati leta 1928 oziroma 1929 posebno prehodno odredbo za one advokate srbsko-hrvatsko-slovenske narodnosti, ki so že 10 let prej z zedinjenjem postali državljani, t. j. za advokate iz vseh prečanskih krajev? Kaj pa bi bilo, če bi to tolmačenje res držalo, z advokati, ki so z zedinjenjem postali naši državljani, ki pa so nemške ali madžarske narodnosti? Sicer pa je treba posebnega poguma, da se besedilo zakona tako na glavo postavi.

Nevzdržljiv pa je tudi drugi, podrejeni razlog rešitve Skopske Komore, katerega osvaja tudi Beograjska, češ, da se drugi odstavek § 121 nanaša le na one advokate srbsko-hrvatsko-slovenske narodnosti z ozemlja bivše Avstro-Ogrske, ki so bili tam advokati že za vladavine prejšnje monarhije.

Pogoji, na katere je vezana katerakoli zakonita ugodnost, morajo biti taksativno naštet in se ne dajo ekstenzivno tolmačiti. Le kdor izpolni vse našete pogoje, ima pravico do ugodnosti, na drugi strani pa se ne sme od njega več zahtevati, kot zakon izrečno zahteva. V našem primeru stavi drugi odstavek tri pogoje: 1.) da je prosilec »advokat z ozemlja bivše Avstro-Ogrske«, 2.) da je srbsko-hrvatsko-slovenske narodnosti in 3.) da je postal državljani kraljevine.

Gotovo je, da razume zakonodavec pod ozemljem bivše Avstro-Ogrske le ono ozemlje monarhije, ki ni pripadlo naši kraljevini. Advokati z onega ozemlja bivše Avstro-Ogrske, ki je pripadlo Jugoslaviji, niso leta 1928 ali 1929 potrebovali nobene posebne odredbe, nobene ugodnosti: oni, ki so bili advokati že v bivši Avstriji, so ostali vpisani neglede na njihovo narodnost (vštevši Nemce v Sloveniji, Madžare v Hrvatski in Italijane v Dalmaciji); oni, ki so izpolnili potrebne pogoje šele po zednjenju, so bili vpisani na podlagi določb raznih tedanjih zakonov o advokatih, odkar pa je stopil v veljavo sedanji zakon o advokatih, veljajo zanje v I. poglavju zakona navedeni splošni pogoji. Kakor že rečeno, je z drugim odstavkom § 121 zakonodavec očitno nameraval omogočiti nadaljevanje advokatske prakse onim našim sonarodnjakom, ki so ostali izven mej Jugoslavije, za primer, da bi jih razmere naknadno prisilile, zateči se v našo državo.

Sedaj nastane vprašanje, ali je zakonodavec to ugodnost res hotel omejiti le na one osebe, ki so pridobile advokaturu že pod vladavo Avstro-Ogrske? Pustimo za enkrat vprašanje, kaj je zakonodajavec hotel, in pogledimo, kaj je rekel, ker na njegov namen moramo sklepati predvsem iz besed, ki se jih poslužuje.

»Advokati srbsko-hrvatsko-slovenske narodnosti z ozemlja bivše Avstro-Ogrske...« Da se na kratko in na način, ki ne dopušča nobenega dvoma, označi kaka pokrajina, je včasih skoro neobhodno potrebno, zateči se k historičnim imenom. Kako hočete n. pr. povedati, za kateri del sedanje Dravske banovine velja zakon o lovu od 21. septembra 1906, ako ne upotrebljavate izraza »ozemlje bivše štajerske«, da se loči od ozemlja »bivše Kranjske«, za katero veljajo druge zakonite določbe o lovu? Kako naj se na drug način pove, da je uživanje stare dijaške ustanove pridržano dijakom z »ozemlja bivše vojvodine Kranjske«? Tako si je tudi v tem primeru zakonodavec, da si prihrani naštevanje vseh posameznih pokrajin in njih delov, na katere je mislil, pomagal z označbo »ozemlje bivše Avstro-Ogrske«. Zato je gotovo, da je na pr. Julijska Krajina, ki je pripadla Italiji, ozemlje bivše Avstro-Ogrske. Pravtako gotovo pa je, da je advokat iz Julijske Krajine, iz Trsta ali Postojne, advokat z ozemlja bivše Avstro-Ogrske, in sicer pravtako oni, ki je postal tak šele včeraj kakor oni, ki je postal advokat že pred 25 leti. Če je to res, je dan prvi pogoj, na katerega je vezana ugodnost drugega odstavka § 121. Trditi, da je zakonodavec več mislil zahtevati kot v resnici izrečno zahteva, trditi, da je zakonodavec z besedami »z ozemlja bivše Avstro-Ogrske« mislil samo one, ki so izvrševali advokaturu že

v bivši Avstro-Ogrski, pred polomom, temu se pravi samolastno izpopolnjevati zakon, samolastno postavljati nove pogoje. Ako bi zakonodajavec hotel omejiti to ugodnost na stare avstro-ogrske advokate, bi sporni odstavek drugače stiliziral.

Da pa ni imel zakonodavec namena tako omejiti vprašalno ugodnost, izhaja tudi iz tretjega odstavka istega paragrafa, ki govori o advokatskih pripravnikih. Pripravniku srbsko-hrvatsko-slovenske narodnosti, ki ima pet let prakse na ozemlju bivše Avstro-Ogrske, recimo od leta 1925 do leta 1930, in ki je leta 1930 pridobil jugoslovansko državljanstvo, se mora vsa ta pripravniška praksa všteti. Tak pripravnik sme tedaj v naši državi takoj, brez vsake druge prakse, polagati advokatski izpit. Po tolmačenju, ki ga drugemu odstavku § 121 dajejo komori v Skoplju in Beogradu ter beograjska kasacija, bi bil tak pripravnik na boljšem kot njegov šef, ki je leta 1920, po predhodni sedemletni pripravniški praksi, postal v Trstu advokat in tam izvrševal advokaturu do leta 1930. Ta bi moral namreč za to, da se sme prijaviti k izpitu, svoji skupni sedemnajstletni praksi dodati na starost še eno leto. Da bi bila ironija popolnejša, bi bilo takemu nesrečnežu svetovati, da napravi osemnajsto leto prakse — v pisarni imenovanega svojega koncipienta.

Ko sem to nesmiselnost, ki se zakonodavcu podtika, predložil nekemu tovarišu, mi je odvrnil: Če je »ozemlje bivše Avstro-Ogrske« v drugem odstavku § 121 mišljeno samo do zloma Avstro-Ogrske, je pomen besed »z omenjenega ozemlja«, ki jih rabi tretji odstavek, prav isti: to pomeni, da se pripravnikom, navedenim v tem odstavku, ima všteti samo ona praksa, ki so jo prebili v Avstro-Ogrski pred polomom. Ta opazka je logična in dosledna, napaka je le v premisi, in da je premisa napačna, izhaja iz nevzdržnosti posledice. Predvsem nesmisel bi ostal isti: Pripravnik, ki je do leta 1918. prebil v Trstu pet let prakse, bi smel v Jugoslaviji takoj polagati izpit; advokat pa, ki je do leta 1918 imel v Trstu sedem let prakse in ki je poleg tega položil v Trstu leta 1920 advokatski izpit, bi moral pri nas prakticirati še eno leto. Dalje bi bilo precej čudno, da bi se zakon zavzel za advokatske kandidate, ki so izvrševali prakso že v bivši Avstro-Ogrski, kateri pa do leta 1929, ko je stopil zakon v veljavo, niso nikjer položili izpita, da bi pa spregledal one, ki so na pr. leta 1921 — in tudi še leta pozneje — pod istimi pogoji, iz istih predmetov in na isti način polagali advokatski izpit v Trstu, kakor so ga v istem času polagali kandidati v Ljubljani. Končno pa govori proti takemu tolmačenju samo besedilo zakona: Praksa, ki se ima pripravnikom všteti, je opredeljena s prilogom »dotedanja«. Beseda »dotedanja« se ne more na noben način nanašati na zlom bivše monarhije; z isto pravico bi se lahko trdilo, da se ta časovni prilog nanaša na smrt madame de Thebes. Nanašati se more in nanaša se brezdvomno le na čas, ko je pripravnik pridobil državljanstvo kraljevine Jugoslavije.

Iz tega izhaja »a contrario«, da imajo tudi v drugem odstavku besede »z ozemlja bivše Avstro-Ogrske« izključno le teritorialni pomen, brez vsake časovne primesi. Ne more biti tedaj prav nobenega dvoma, da se drugi odstavek § 121 nanaša na advokate srbo-hrvatsko-slovenske narodnosti z ozemlja bivše Avstro-Ogrske, katero ni pripadlo Jugoslaviji, in to neglede na vprašanje, kdaj so tam postali advokati. Žal,

da ni mogoče dobiti obrazloženja, s katerim je vlada načrt prvotnega zakona o advokatih z 29. novembra 1928, ki vsebuje isto določbo, predložila Narodni Skupščini in da manjkajo tudi stenografski zapisniki o diskusiji. V nadomestilo smo se obrnili na nekaj bivših poslancev, kateri so bili člani Zakonodavnega Odbora N. S., in ti so vsi odločno potrdili navedeno »ratio legis«.

Vendar pa nudi sam tekst zakona tudi zagovornikom nasprotna teze en argument. To je drugi stavek drugega odstavka § 121: »Ta odredba velja tudi za one advokate, ki so dobili pravico advokature po zakonu o priznanju kvalitativnih pogojev za dosego advokature in javnega notariata z dne 30. julija 1919«. Tega zakona ne poznam, baje so se pa ž njim priznali advokatom, notarjem in pripravnikom praksa in izpiti, katere so prebili odnosno katere so položili na ozemlju bivše Avstro-Ogrske, v kolikor ni pripadlo naši kraljevini, od poloma naprej do dneva, ko je zakon stopil v veljavo. Ako se s prvim stavkom priznavajo praksa, ki se bo na takem ozemlju prebila in izpiti, ki se bodo tam polagali vse do 19. marca 1934, — je drugi stavek popolnoma odveč, — in če ga je zakonodavec smatral potrebnim, bi dokazovalo, da je res hotel omejiti ugodnost drugega odstavka le na one, ki so postali advokati do zloma monarhije ter jo je istočasno razširil samo še na one, ki so postali advokati do 30. julija 1919.

To argumentiranje je seveda pravilno. Citirani drugi stavek je res odveč in zaradi tega v stanu popolnoma spremeniti smisel prvega. Kako je tedaj prišel v besedilo? Razlaga je enostavna: Prvotni načrt zakona je res hotel favorizirati samo one, ki so bili že v Avstro-Ogrski advokati, in se je glasil: »Advokati srbsko-hrvatsko-slovenske narodnosti z ozemlja bivše Avstro-Ogrske, ki so pridobili advokaturu do 28. oktobra 1918 in ki postanejo državljani kraljevine SHS, se morajo na prošnjo vpisati v imenik advokatov brez prakse in izpitov, določenih v prvem odstavku. Ta odredba velja tudi za one advokate, ki so dobili pravico advokature po zakonu o priznanju kvalitativnih pogojev za dosego advokature in javnega notariata z dne 30. julija 1919.« Drugi stavek je tedaj imel svoj smisel. V Zakonodavnem Odseku pa, v katerem so sedeli tudi gospodje, ki so razmere v Julijski Krajini dobro poznali in se zanimali za usodo naših sonarodnjakov v tujini, kakor na pr. dr. Kramer in pokojni dr. Žerjav, ali pa pozneje v skupščini — so morali nastati pomisleki proti taki neupravičeni omejitvi, ki so imeli vsekakor za posledico, da se je navedena omejitev enostavno črtala, — ne da bi se istočasno natančneje pregledalo in popravilo ostalo besedilo. Tako je na nesrečo ostal v tekstu drugi stavek, ki more sedaj samo kvariti pravilno razumevanje vsega odstavka.

Poudariti moram, da ta razlaga ni samo moja domneva, marveč da je temu resnično tako: Načrt zakona hrani g. P., višji uradnik v Ministrstvu Pravde, ki je v sejah Zakonodavnega Odbora vodil zapisnik. Teh sejnih zapisnikov pa na žalost menda nima več.

Tako odpade edini argument, ki bi govoril proti naši tezi. Ne samo, marveč okolnost, da je v končnem besedilu zakona izostala omejitev, »ki so postali advokati do 28. oktobra 1918«, katera se je nahajala v osnutku zakona, je jasen dokaz za to, da je zakonodavec hotel razširiti vprašalno ugodnost na vse one, ki bodo na pr. v Julijski Krajini postali advokati do 19. marca 1934.

IV. Kongres pravnikov Kraljevine Jugoslavije se bo vršil koncem meseca maja in začetkom meseca junija 1931 v Skoplju. Dnevni red, ki ga je Stalni odbor že objavil, je naslednji:

1. Pomen Dušanovega zakonika (referentje univ. profesorji dr. Dolenc M., dr. Janković Dr., dr. Kostrenčić M.);

2. Značaj in pomen tobačnega in opijskega monopola (referenta dr. Stojadinović M. in Peručić Šp.).

3. Agrarno vprašanje (referentje Galić Iv., dr. Spiller=Muys Fr., Sretenović M.);

4. Povračilo škode, povzročene z vozili, ki jih goni elementarna sila (referentje advokat dr. Blagojević V., univ. prof. dr. Pliverić M., apelacijski sodnik dr. Stuhec A.);

5. Zaščita poljedelca v izvršbi (referentje univ. prof. dr. Arandjelović Dr., univ. docent in direktor v pok. dr. Böhm L., univ. prof. dr. Zuglia S.).

Po statutu morejo biti člani Kongresa samo pravniki, ki so zaeno člani enega jugoslovanskih pravniških društev. Zato pozivljemo vse člana društva »Pravnika«, da se pri glasijo temu društvu, ako se nameravajo udeležiti Kongresa. Članarina znaša za državne in samoupravne činovnike ter pravne pripravnike po Din 60.—, za pripadnike ostalih poklicev Din 120.—. Za vsakega rodbinskega člana je plačati prav toliko. Članarini je priložiti še znesek Din 20.— za spomenico o kongresu.

Prijave naj se pošljejo do konca meseca aprila na odbor društva »Pravnika«. V prijavi naj se točno označi priimek in ime, poklic in bivališče člana, dalje kakšno prenočišče se želi. Po možnosti bo skrbljivo tudi za brezplačna prenočišča. S prijavo naj se obenem vpošlje članarina s prispevkom za Spomenico, ob pošiljlatvi naj se točno označi, da se pošilja članarina za Kongres pravnikov, da ne bo za menjav s članarino za društvo »Pravnik«. Na prijave brez nakazila članarine se ne more ozirati.

Vsa nadaljnja pojasnila se bodo priobčevala po dnevnem časopisu.